

Aan de Minister van Economische Zaken
De heer H.G.J. Kamp
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

datum: 24-09-2015
kenmerk: RLI-2015/1843

contactpersoon: Folmer de Haan
telefoon: 06-46152496
e-mail: f.w.dehaan@rli.nl

betreft: Aanbieding advies 'Rijk zonder CO₂: naar een duurzame energievoorziening in 2050'

Geachte heer Kamp,

Hartelijk dank voor uw toezegging om het advies 'Rijk zonder CO₂: naar een duurzame energievoorziening in 2050' van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli) op 24 september 2015 persoonlijk in ontvangst te nemen. Met deze brief sturen we u een exemplaar van het advies. Gelijkzeitig is een exemplaar van het advies aan de minister van Wonen en Rijksdienst en de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu gestuurd omdat het ook delen van hun beleidsterrein beslaat.

Met dit advies beantwoordt de Rli uw vraag hoe een volledig duurzame energievoorziening in 2050 bereikt kan worden (uw brief van 9 december 2014 met kenmerk DGETM/14186766). Op uw verzoek zijn voor dit advies opvattingen en ideeën van 'stakeholders' uit het energieveld verzameld in een open consultatieproces.

De Rli constateert dat Nederland sinds jaren klimaatbeleid voert, maar dat de CO₂-emissies van de energievoorziening niet dalen. Daarom stelt de raad dat een trendbreuk nodig is en alles op alles gezet moet worden om in Nederland in 2050 80 tot 95% minder broeikasgassen uit te stoten dan in 1990.

Het is bijzonder lastig te voorspellen welke sociale, technologische, geopolitieke en economisch/financiële ontwikkelingen zich de komende 35 jaar zullen voordoen. Vandaar dat het advies geen specifieke doelen stelt ten aanzien van energiedragers en toegepaste technologie. De raad heeft bovendien geconstateerd dat discussie over energiedragers en technologie tot grote tegenstellingen leidt in het maatschappelijke debat. Deze tegenstellingen staan de realisatie van de transitie naar een duurzame energievoorziening mede in de weg. Het advies introduceert daarom een aanpak die de functie van energie centraal stelt, in plaats van energiebronnen en technologie. De keuze van technologie of de manier hoe het doel gehaald moet worden ligt niet bij de overheid, maar bij de maatschappij.

De Rli beveelt aan dat de overheid het CO₂-reductiedoel van 80 tot 95% emissiereductie voor de hele Nederlandse economie voor 2050 wettelijk vastlegt, inclusief een uitwerking voor de energievoorziening. Daarnaast moet de overheid met flexibel (adaptief) beleid gaan sturen op CO₂-emissiereductie. Met tussendoelen wordt het tempo van de energietransitie geborgd.

Het advies beschrijft transitiepaden op basis van een viertal fundamentele maatschappelijke behoeften aan energie of energiefuncties: (1) lage temperatuurvoorziening in de gebouwde omgeving, (2) hoge temperatuurwarmte voor producten en processen, (3) energie in transport en mobiliteit en (4) energie voor verlichting, apparaten, informatie- en communicatietechnologie. Binnen de transitiepaden moet een adaptief beleid op het juiste moment bijsturen. Bijvoorbeeld als de actualiteit daarom vraagt: als nieuwe internationale afspraken over CO₂-reductie gemaakt zijn of als nieuwe technologie beschikbaar is.

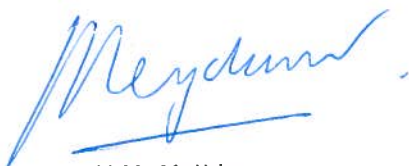
Verder adviseert de Rli middels bindende afspraken maatschappelijke partijen verantwoordelijk te maken voor de realisatie van de benodigde CO₂-emissiereductie. Die maatschappelijke partijen kiezen voor de technologie of middelen die daarvoor nodig zijn en niet de overheid. Maar zij doen dat zeker niet vrijblijvend. De overheid spreekt met maatschappelijke partijen tussendoelen af, ziet toe op de nakoming daarvan en stimuleert samenwerking en het zelforganiserend vermogen. Om de nodige trendbreuk te realiseren en een duurzame energievoorziening in 2050 te realiseren moet de overheid de juiste condities scheppen. Dit houdt onder meer in: het maken van mondiale en Europese afspraken over CO₂-reductie of het daarvoor sluiten van regionale coalities in Europa, de stimulering van innovatie, de versterking van fiscale prikkels voor minder CO₂-emissies en het wegnemen van belemmeringen voor en het faciliteren van nieuwe duurzame energie-initiatieven.

Volgens de raad kan de ambitieuze uitdaging om een volledig duurzame energievoorziening in 2050 te realiseren alleen bereikt worden als de weg er naar toe wordt bewaakt door een onafhankelijke persoon of instantie. De raad pleit daarom voor een regeringscommissaris die deze transitie aanjaagt, bewaakt en langjarig (los van kabinetwisselingen) waarmaakt.

De raad gaat er vanuit dat dit advies belangrijke bouwstenen levert voor het later dit jaar te verschijnen Energierapport 2015. Ook hoopt de raad dat dit advies bijdraagt aan de vorming van een integrale strategische visie op de energievoorziening die de daadwerkelijke realisatie van een volledig duurzame energievoorziening waarmaakt.

Hoogachtend,

Raad voor de leefomgeving en infrastructuur

mr. H.M. Meijdam
voorzitter

dr. R. Hillebrand
algemeen secretaris